

SŁOWO WPROWADZAJĄCE

Od roku 2000, na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa, po raz pierwszy w dziejach polskiej teologii zaczyna się ukazywać – w ramach „Roczników Teologicznych” – zeszyt poświęcony teologii fundamentalnej i religiologii.

Dotychczas odrębne numery czasopism poświęcone teologii fundamentalnej ukazywały się w ramach „Concilium” i „Communio”. Zamyśl powstania zeszytu obejmującego tę dziedzinę wiedzy świadczy niewątpliwie o jej niepośledniej randze wśród dyscyplin teologicznych. Podkreślenie tego faktu jest tym bardziej konieczne, że tradycyjna apologetyka (także teologia fundamentalna, często z nią utożsamiana) miała niejednokrotnie niskie notowania w rankingu dyscyplin teologicznych, choćby za względu na jej obronny charakter chrześcijaństwa katolickiego, nieekumeniczność, brak ducha dialogicznego z religiami i ze światem. W okresie Soboru Watykańskiego II i po nim w niektórych ośrodkach naukowych Francji, Belgii i Holandii postulowano, aby pozbawić jej rangi nauki uniwersyteckiej, także w seminariach duchownych.

Jednakże problemy podejmowane przez teologię fundamentalną okazały się tak podstawowe, że bez nich nie sposób się obejść przy systematycznym studium teologii. W krajach, gdzie zakwestionowano sensowność uprawiania teologii fundamentalnej jako dyscypliny naukowej, problemy przez nie podejmowane przechodziły do teologii dogmatycznej, teologii biblijnej, a także teologii pastoralnej. Okazało się, że bez teologii fundamentalnej trudno jest uprawiać teologię w ogóle, chyba że wszystko zaczyna się uprawiać *ab ovo*.

Nie oznacza to, że podstawowe kwestie teologicznofundamentalne nie były podejmowane w odrębnych publikacjach zarówno podręcznikowych (głównie w Niemczech, Italii oraz Hiszpanii), jak i na łamach niemal wszystkich czasopism teologicznych na całym świecie.

Jak wspomniano, ranga tej dyscypliny jest podstawowa dla teologii i wiary w aspekcie jej fundamentów i racjonalnych podstaw. Bez tego łatwo byłoby popaść albo w fideizm, albo w mitologię.

Zapotrzebowanie na tę dziedzinę wiedzy teologicznej jest duże. Świadczy o tym coraz większa liczba samodzielnych pracowników naukowych z tej dyscypliny, promocji doktorskich i studentów pragnących ją zgłębiać. Dobrze więc się staje, że polska literatura będzie miała samodzielny zeszyt w ramach „Roczników Teologicznych”, wychodzący od 2000 r. pod numerem dziewiątym. Dotychczas problematyka z zakresu teologii fundamentalnej była zamieszczana w ramach ogólnych „Roczników Teologicznych”, potem „Roczników Teologiczno-Kanonicznych” w miarę ich rozwoju w zeszycie 2, w którym była prezentowana łącznie z teologią dogmatyczną i ekumenizmem. Po wyodrębnieniu się ekumenizmu w samodzielny zeszyt teologia fundamentalna ukazywała się w jednym zeszycie z teologią dogmatyczną. Teraz będzie się ukazywać jako zeszyt samodzielny.

Zeszyt poświęcony teologii fundamentalnej obejmować będzie także religiologię, która jest – według niektórych metodologów – związana z przedmiotem teologii fundamentalnej.

Ze względu na złożoność religii i pluralizm metod jej poznawania pracownicy naukowcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego określają całość możliwych sposobów badania zjawisk religijnych i religii mianem religiologicznych (skrótowo: religiologia), do których należą: religioznawstwo i jego różne dyscypliny (historia religii, etnologia religii, socjologia religii, psychologia religii, fenomenologia religii, geografia religii) badające zjawiska religijne lub religie na płaszczyźnie empirycznej (nauki humanistyczne), filozofia religii (nauka filozoficzna), teologia religii (nauka teologiczna). Zwłaszcza ta ostatnia dziedzina wiedzy pomaga właściwie ustawiać relację chrześcijaństwa do innych religii.

Dzięki życzliwości władz uniwersyteckich z Jego Magnificencją ks. rektorem prof. dr. hab. Andrzejem Szostkiem MIC i Komitetu Badań Naukowych, którym w tym miejscu serdecznie dziękuję za okazane zrozumienie dla podjętej inicjatywy, możliwe się staje wydawanie kolejnego samodzielnego zeszytu „Roczników Teologicznych”

Z prawdziwą satysfakcją otwieram pierwszy numer rocznika teologii fundamentalnej i religiologii w Polsce. W ramach naszego rocznika teologii fundamentalnej i religiologii będziemy publikować artykuły i studia z zakresu chrystologii i eklezjologii fundamentalnej oraz szeroko pojętej religiologii, a więc nauk religioznawczych, filozofii i teologii religii. Zaznaczyć należy, że nazwa „religiologia” jest nowa i stosowana w lubelskiej szkole teologiczno-fundamentalnej. Uwzględnić się będzie współczesne uwarunkowania kulturowe i mentalnościowe, które w sposób zasadniczy rzutują na współczesne rozumienie problemów podejmowanych przez te dziedziny wiedzy teologicz-

nej. Rocznik ten prezentować będzie głównie dorobek lubelskiego Instytutu Teologii Fundamentalnej, ale pozostaje zarazem otwarty na publikacje wszystkich specjalistów polskich – i nie tylko – z zakresu teologii fundamentalnej i religiologii.

Mniemam, że wysoki poziom naukowy tego periodyku zapewni powołana Rada Naukowa, którą tworzą najwybitniejsi przedstawiciele polskiej fundamentalistyki, wywodzący się z różnych środowisk uniwersyteckich, znawcy z zakresu teologii fundamentalnej i religiologii.

Mam nadzieję, że nasz specjalistyczny periodyk znajdzie życzliwe przyjęcie wśród P.T. Czytelników, którzy szukają pogłębionych podstaw wiary poprzez analizę kryteriów wiarygodności chrześcijaństwa i jego uniwersalnego, zbawczego posłannictwa.

Wszystkim Współpracownikom, Radzie Naukowej, Kolegium Redakcyjnemu oraz Autorom z góry dziękuję za współpracę.

Ks. prof. dr hab. Marian Rusecki

Lublin, 1 października 1999 roku